T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI SAĞLIK YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

MESLEK YÜKSEKOKULU İNŞAAT VE ELEKTRİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNDE İSG KÜLTÜRÜ İLE KİŞİSEL KORUYUCU VE DONANIM BİLGİ DÜZEYLERİ HAKKINDA KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA; ÇANAKKALE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE YAY

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FEHMİ VOLKAN AKYÖN

ÇANAKKALE – 2024

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI SAĞLIK YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

MESLEK YÜKSEKOKULU İNŞAAT VE ELEKTRİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNDE İSG KÜLTÜRÜ İLE KİŞİSEL KORUYUCU VE DONANIM BİLGİ DÜZEYLERİ HAKKINDA KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA; ÇANAKKALE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERVE YAY

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FEHMİ VOLKAN AKYÖN

ÇANAKKALE – 2024

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Merve YAY tarafından DR. ÖĞR. ÜYESİ Fehmi Volkan AKYÖN yönetiminde hazırlanan ve **29/08/2024** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan "**Meslek Yüksekokulu İnşaat Ve Elektrik Bölümü Öğrencilerinde İSG Kültürü İle Kişisel Koruyucu Ve Donanım Bilgi Düzeyleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir Araştırma; Çanakkale Örneği**" başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Disiplinlerarası Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	**İmza**
Dr. Öğr. Üyesi F. Volkan AKYÖN (Danışman)	……
Dr. Öğr. Üyesi Elif Ezgi GÜREL	……
Prof. Dr. Ahmet ÜNVER	……

Tez No : 10678315

Tez Savunma Tarihi : 29/08/2024

……

Doç. Dr. Melis ULU DOĞRU

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Merve YAY
29/08/2024

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleştirilmesinde, çalışmam boyunca yaptığım araştırmalara katkı sağlayan ve bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bana hayallerimin peşinden gitme cesaretini veren eşim Nurettin Emre'ye, varlığı sayesinde her yeni sabaha daha bir umutla uyanmama sebep olan kızım Ela Mina'ya ve hayatımın her evresinde bana destek olan annem Rukiye'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Merve YAY

Çanakkale, Ağustos 2024

ÖZET

MESLEK YÜKSEKOKULU İNŞAAT VE ELEKTRİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNDE İSG KÜLTÜRÜ İLE KİŞİSEL KORUYUCU VE DONANIM BİLGİ DÜZEYLERİ HAKKINDA KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA; ÇANAKKALE ÖRNEĞİ

Merve YAY
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Disiplinlerarası Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN
29/08/2024, 37

KKD, çalışanları kimyasal, radyolojik, fiziksel, elektriksel, mekanik veya ortadan kaldırılamayan diğer işyeri tehlikeleriyle temastan kaynaklanan ciddi işyeri yaralanmalarından veya hastalıklarından korumak için tasarlanmıştır. KKD, tehlikelerin mühendislik veya idari kontroller yoluyla kontrol edilmediği durumlarda tamamlayıcı bir koruma şeklidir. KKD, gözlük, tulum, eldiven, yelek, kulak tıkacı ve solunum cihazı gibi çeşitli giysi ve ekipmanları içermektedir. Teknik personelin KKD kullanma bilgisi ve alışkanlıkları İSG kültürü ile doğrudan ilişkilidir. Doğru KKD kullanımı ve alışkanlığı ile İSG Kültürü eğitim hayatında pekişmeye başlamaktadır. KKD kullanma ve İSG kültürü ara eleman eğitimi olan Teknik Bilimler MYO öğrencileri için önem arz etmektedir. Araştırmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin İnşaat ve Elektrik Bölümü öğrencilerinin İSG kültürü ve KKD kullanımı incelenmiştir. Araştırmamız kapsamında yaptığımız analizlerde İSG kültürü üç faktörde toplanmıştır. Genel İş Güvenliği Algısı (GİGA) Eğitim-iletişim (Eİ) ve Risk Algısı (RA) faktörleri tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; bölümler arasında fark olmadığı, ancak Eğitim-İletişim (Eİ) faktöründe kız öğrencilerin daha yüksek ortalamalar verdiği görülmüştür. KKD eğitimi alanlarda almayanlara göre Risk Algısı daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. KKD nin koruma sağladığını belirten öğrencilerin İSG kültüründe Genel İş Güvenliği Algısı (GİGA) ve Eğitim-İletişim (Eİ) faktörleri ortalamalarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği; Kişisel Koruyu Donanım; İş Sağlığı Algısı

ABSTRACT

A COMPARATIVE RESEARCH ON OHS CULTURE AND PERSONAL PROTECTIVE AND EQUIPMENT KNOWLEDGE LEVELS IN VOCATIONAL SCHOOL CONSTRUCTION AND ELECTRICAL DEPARTMENT STUDENTS; ÇANAKKALE CASE

Merve YAY

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Department of Interdisciplinary Health Management

Advisor: Asst. Prof. Fehmi Volkan AKYÖN

29/08/2024, 37

PPE is designed to protect workers from serious workplace injuries or illnesses resulting from contact with chemical, radiological, physical, electrical, mechanical, or other workplace hazards that cannot be eliminated. PPE is a supplementary form of protection when hazards are not controlled through engineering or administrative controls. PPE includes a variety of clothing and equipment such as goggles, coveralls, gloves, vests, earplugs and respirators. With the correct use and habit of PPE, OHS Culture begins to consolidate in educational life. PPE use and OHS culture are important for Technical Sciences Vocational School students who receive technical staff training. In our research, the OHS culture and PPE use of Çanakkale Onsekiz Mart University Technical Sciences Vocational School students, Construction and Electrical Department students were examined. Accordingly, in the analyses we conducted within the scope of our research, OHS culture was gathered under three factors. General Occupational Safety Perception (GİGA), Training-Communication (Eİ) and Risk Perception (RA) factors were determined. It was observed that there was no difference between departments, but female students gave higher averages in the Education-Communication (EI) factor. It has been determined that those who received PPE training had a higher Risk Perception than those who did not receive PPE training. It is understood that the averages of General Occupational Safety Perception (GİGA) and education-communication (Eİ) factors are higher in the OSH culture of students who state that PPE provides protection.

Keywords: Occupational Health and Safety; Personal Protective Equipment; Perception Of Occupational Health

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI……... i

ETİK BEYAN…… ii

TEŞEKKÜR…….. iii

ÖZET ……..……..…….. iv

ABSTRACT …….. v

İÇİNDEKİLER ……..…… vi

SİMGELER ve KISALTMALAR……..…… ix

TABLOLAR DİZİNİ…….…. x

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Önemi……..... 2

1.2. Araştırmann Amaçları…….....……. 3

1.3. Araştıramnın Problemleri……....……. 4

1.4. Çalışma Kapsamı ve Sınırlamları…….. 5

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kontrolü……..…….…..... 6

2.2 Güvenlik Kültürü……... 6

2.3 İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü: Teorik Çerçeve…….. 7

2.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Önemi……..…..……. 9

2.4.1. İSG Kültürünün Tanımı……..... 9

2.4.2. İSG Kültürünün Önemi…….. 9

2.4.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Temel Özellikleri…….. 10

2.5. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Modelleri…….…… 11

2.5.1. Olgunlaşma Modeli…….…….…….. 11

2.5.2 Güvenlik Kültürü Modeli…….…….……. 12

2.5.3. Toplam Güvenlik Kültürü Modeli…….……..… 12

2.5.4. Karşılıklı Güven Modeli…….…….…….. 12

2.6. Kişisel Koruyu Donanım Tanımı…….……. 13

2.6.1. Kişisel Koruyu Donanım Bilgi Düzeyleri…….……. 14

2.6.2. Kişisel Koruyu Donanımların Seçimi ve Önemi…….…….. 15

2.6.3. Kişisel Koruyu Donanımlarda Seçimi ve Önemi…… 16

2.6.4. Elektrik Alanında Kullanılması Gereken Kişisel Koruyu Donanım……. 17

2.7. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İSG Eğitimi…….…… 18

2.7.1. Eğitimin Etkililiği…….…….…… 19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tanımı…….……..……..... 20

3.2 Araştırma Grubu…….……....……..... 20

3.3. Veri Toplama Aracı…….……....……..... 20

3.4. Veri Toplama Süreci....…….…... ……..…….. 21

3.5. Veri Analizi...…….…... ……..…… 21

3.6. Güvenirlik ve Geçerlilik 22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Faktör Analizi……. ....……..... 23

4.2. Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi……..……... ....……..... 24

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Tartışma……. ....……..... 29

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç ve Öneriler……. ....…….. 31

KAYNAKÇA ....……. 33

EKLER …….……. I

SİMGELER VE KISALTMALAR

ÇOMÜ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
EI	Eğitim-İletişim
GIGA	Genel İş Güvenliği Algısı
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin
RA	Risk Algısı
SPSS	Statistical PackagefortheSocialSciences

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Faktörlerin Varyans Açıklama Yüzdeleri	24
Tablo 2	Madde Yük Değerleri	25
Tablo 3	Bölüm Değişkeni ile Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi	26
Tablo 4	Cinsiyet Değişkeni ile Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi	27
Tablo 5	KKD Kullanımına Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi	28
Tablo 6	Lisans Mezunu Olma Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Analiz	29
Tablo 7	KKD Bağımsız Örneklem T-Testi	30

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

İş yaşamında karşılaşılan önemli sorunlardan biri olan iş kazaları, sadece ilgili çalışanı değil, aynı zamanda onun iş arkadaşlarını, işletmeyi ve ailesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle önemli sosyal ve ekonomik kayıplar yaşanmaktadır. Sağlık ve güvenlik, yaşam hakkının temel unsurları arasında yer almakta olup, çalışanların fiziki bütünlüklerini korumak ve iş kazalarını önlemek amacıyla çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır ve yapılmaya devam edilmektedir. Ancak alınan önlemlere rağmen, iş kazaları küresel ve ulusal düzeyde azalmadan devam etmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2018 yılı verilerine göre Türkiye'de 430.985 kişi iş kazası geçirmiştir. İş Sağlığı ve Güvenliği Meclisi'nin raporlarına göre ise 2019 yılında en az 1.736 kişi iş kazası sebebiyle hayatını kaybetmiştir. Bu durum, sorunun yalnızca yasal düzenlemeler ve teknik önlemlerle ele alınmasının yetersiz olduğunu göstermektedir; dolayısıyla iş güvenliği sorunlarına çok yönlü bir yaklaşım gerekmektedir (Gökçe, 2020).

İnsan sağlığını ve güvenliğini korumak, modern iş yaşamında temel bir gerekliliktir. İş Sağlığı ve Güvenliği (ISG) kültürü, çalışanların güvenli bir çalışma ortamında faaliyet göstermelerini sağlamak amacıyla benimsenen bir dizi norm, değer ve davranışı içerir (Gökçe, 2020). Bu kültür, işyerlerinde meydana gelebilecek kazaların önlenmesine, meslek hastalıklarının azaltılmasına ve çalışanların genel refahının arttırılmasına odaklanır. Çalışmanın temel odak noktası, Meslek Yüksekokulu İnşaat ve Elektrik Bölümü öğrencilerinin ISG kültürü ile kişisel koruyucu donanım bilgi düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Öğrenciler, iş hayatına atılmadan önce, bu kültürü ne ölçüde benimsedikleri ve kişisel koruyucu donanım konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek adına önemli bir rol oynamaktadır (Çetin ve Beğik, 2021).

İş sağlığı ve güvenliği kültürü, bir organizasyonun en kritik varlığı olan insan kaynaklarının yaşamlarının değerli görüldüğü ve bu alanda ortaya konulan tutumlarla davranışları şekillendiren ortak değerler, inançlar ve normların sürekli ve özenle

uygulandığı bir süreci ifade eder. Bu kültür, iş sağlığı ve güvenliğinin proaktif bir yaklaşım altında, bütüncül politikalar ve kaizen sistemiyle entegre edilerek tüm çalışanların korunmasını ve geliştirilmesini hedefleyen faaliyetlerin bir araya gelmesi olarak tanımlanabilir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 2018 raporlarına göre, her yıl iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle dünya genelinde 2,02 milyondan fazla insan hayatını kaybetmekte ve yaklaşık 337 milyon kişi ciddi olmayan iş kazaları ve meslek hastalıklarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumun global ekonomiye yıllık yaklaşık %4 GSYİH kaybı olarak yansıdığı belirtilmektedir. İş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda işverenler nitelikli çalışan kaybı, işgücü devamsızlığı ve yüksek sigorta maliyetleri ile karşılaşırken, çalışanlar ise can güvenliği, fiziksel ve mental sağlık, gelir ve iş kaybı gibi risklerle mücadele etmektedir. Bu kayıpların azaltılması, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün işletmelerde etkin bir şekilde oluşturulması ile mümkün olacaktır (Erdoğan ve Genç, 2018).

1.1. Araştırmanın Önemi

İş sağlığı ve güvenliği (ISG) konularında eğitim almış bireylerin bilgi düzeylerinin, bu eğitimi aldıkları kurumdan kazandıkları bilgilerle ne kadar etkin bir şekilde uyguladıklarını değerlendirmek, günümüz iş dünyasında önemli bir araştırma alanını oluşturmaktadır. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konularında etkili bir şekilde bilinçlenmeleri, sadece kendi güvenlikleri açısından değil, aynı zamanda iş yerlerinin genel performansı, verimliliği ve sürdürülebilirliği açısından da kritik bir faktördür (Smith vd., 2020).

Bu bağlamda, ISG eğitimi almış öğrencilerin, bu eğitimi pratikte ne kadar başarılı bir şekilde uygulayabildiklerini anlamak, gelecekteki iş yaşamlarında karşılaşabilecekleri potansiyel riskleri öngörmelerine ve bu risklere karşı etkili önlemler almalarına yardımcı olabilir (Ricci vd., 2016). Öğrencilerin, aldıkları eğitimin yanı sıra kendi deneyimleri, tutumları ve mesleki değerleri doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği kültürünü benimsemeleri, sadece bireylerin kariyer gelişimi açısından değil, aynı zamanda iş yerlerinin genel güvenlik kültürünü şekillendirmeleri bakımından önemlidir (Shuen, 2018).

Ayrıca, ISG eğitimi alan bireylerin, bu eğitimin iş hayatlarında gerçekten etkili olup olmadığını değerlendirmek, eğitim programlarının içeriği, yöntemleri ve sürekliliği konularında daha etkili stratejilerin belirlenmesine olanak tanır (Cumhur ve Ahıskalı, 2018). Bu noktada, mevcut literatürde, ISG eğitiminin gerçek iş ortamlarında nasıl bir etki yarattığına dair eksiklikler olduğu ve bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu vurgulanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amaçları

Bu çalışma, Meslek Yüksekokulu İnşaat ve Elektrik Bölümü öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği (ISG) kültürünü benimseme düzeyleri ile kişisel koruyucu donanım bilgi düzeylerini detaylı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu'ndaki öğrenci popülasyonunu ele alarak, bu öğrencilerin meslek hayatlarına atılmadan önce kazandıkları ISG kültürüne dair derinlemesine bir anlayış oluşturulacaktır.

İlk olarak, ISG kültürünün tanımlanması, benimsenmesi ve etkileşim mekanizmalarının anlaşılması, literatürde geniş bir tartışma konusu olmuştur (Aydoğan, 2021; Çiçek ve Öçal, 2016; Erdoğan ve Genç, 2023). Bu bağlamda, öğrencilerin ISG kültürünü benimseme düzeyleri, iş güvenliği eğitim programları ve güvenli çalışma normlarına olan bağlılıklarıyla bağlantılı olabilir (Jozan vd., 2023). Bu bağlamda, bu çalışma, öğrencilerin ISG kültürünü benimseme düzeylerini belirlerken, literatürdeki güncel bulgulara odaklanacaktır.

İkinci olarak, kişisel koruyucu donanımın etkili bir şekilde kullanılması, işyerlerinde meydana gelen kazaların önlenmesinde kritik bir faktördür (Koçali, 2023; Aydemir vd., 2023). Bu çalışma, öğrencilerin kişisel koruyucu donanım bilgi düzeylerini belirlerken, bu donanımın doğru kullanımının sağlanması için öğrenci eğitim programlarının etkisini de değerlendirecektir.

Ayrıca, bu çalışmanın önemi, öğrencilerin meslek yaşamlarına hazırlanırken kazandıkları ISG kültürü ve kişisel koruyucu donanım bilgi düzeyleri arasındaki potansiyel ilişkileri ortaya koymak ve gelecekteki iş hayatlarında güvenli çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine yönelik bilgi sağlamaktır.

Bu bağlamda, bu çalışma sadece bir üniversitenin belirli bir bölümündeki öğrencilere odaklanarak, iş güvenliği kültürünün öğrenci düzeyindeki benimsenme süreçlerini anlamada önemli bir pencere sunmaktadır. Araştırmanın bulguları, ISG kültürü ve kişisel koruyucu donanım konusundaki eğitim programlarının geliştirilmesine, mevcut politikaların revize edilmesine ve bu alandaki araştırmalara yeni bakış açıları getirmeye katkıda bulunacaktır.

1.3. Araştırma Problemleri

Araştırma problemleri, bu çalışmanın temelini oluşturan ana soruları içermektedir. İlk olarak, öğrencilerin ISG kültürünü ne derecede benimsemiş olduklarını değerlendirmek hedeflenmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin güvenlikle ilgili normlara, değerlere ve davranışlara ne ölçüde uyum sağladıkları, iş güvenliği kültürünün öğrenci topluluğu içinde nasıl yayıldığı ve bu kültürün bireyler üzerindeki etkileri araştırılacaktır (Erdoğan ve Genç, 2023).

İkinci olarak, öğrencilerin kişisel koruyucu donanım bilgi düzeyleri incelenecektir. Bu, öğrencilerin güvenlik ekipmanları, kişisel koruyucu malzemeler ve iş güvenliği standartları hakkındaki bilgi düzeylerini içerir. Özellikle, öğrencilerin bu konudaki eksiklikleri belirlenerek, gelecekteki mesleki yaşamlarında iş güvenliği önlemlerini uygulamada karşılaşabilecekleri potansiyel riskler ve güçlükler değerlendirilecektir (Liu vd., 2023).

Son olarak, okullarda verilen ISG eğitiminin öğrencilerin bilgi düzeylerini nasıl etkilediği konusu üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda, eğitim programlarının içeriği, öğrencilerin eğitimden ne ölçüde fayda sağladığı ve bu eğitimin mesleki hayatlarına nasıl yansıdığı araştırılacaktır (Mullen vd., 2024).

1.4. Çalışma Kapsamı ve Sınırlamaları

Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu'nda eğitim gören Elektrik Bölümü öğrencilerini hedeflemektedir. Araştırmanın kapsamı, bu öğrenci grubunun ISG kültürünü benimseme düzeyleri ile kişisel koruyucu donanım bilgi düzeyleri arasındaki ilişkiyi anlamak üzerine odaklanmaktadır. Bu kapsam, öğrencilerin genel eğitim seviyelerini, ISG konusundaki önceki deneyimlerini ve sektörle ilgili bilgi düzeylerini içermektedir.

Bu çalışma aynı zamanda, iş sağlığı ve güvenliği konularında verilen eğitim programlarının öğrenciler üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın bu bölümü, öğrencilerin aldıkları eğitimin niteliğini ve bu eğitimin günlük iş hayatlarına ne kadar uygulanabilir olduğunu inceleyerek, kapsamlı bir perspektif sunmayı hedeflemektedir.

Bu çalışmanın bazı sınırlamaları vardır. İlk olarak, araştırma sadece Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu'nda eğitim gören İnşaat ve Elektrik Bölümü öğrencileri üzerinde gerçekleştirilecektir. Bu durum, elde edilen bulguların genellenmesini kısıtlayabilir. Farklı coğrafi bölgelerden veya farklı eğitim kurumlarından gelen öğrencilerin perspektifleri göz ardı edilmiş olacaktır.

İkinci olarak, araştırma öğrencilerin kendilerine ait beyanlarına dayanacaktır. Bu durum, öğrencilerin verdiği bilgilerin doğruluğunu ve objektifliğini sınırlayabilir. Subjektif değerlendirmelerin önlenmesi adına, anket soruları özenle tasarlanacak ve önceki benzer çalışmalardan elde edilen verilerle karşılaştırmalar yapılacaktır.

Son olarak, zaman sınırlamaları da mevcuttur. Çalışmanın veri toplama süreci, belirlenen tarih aralığında gerçekleştirilecektir. Bu durum, mevsimsel veya öğrenim dönemine bağlı değişkenlikleri dikkate almada sınırlamalar getirebilir.

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü

İş sağlığı ve güvenliği kültürü, çalışanların işyerindeki riskleri anlama, önleme ve yönetme biçimlerini kapsayan bir kavramdır (Smith, 2017). ISG kültürü, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konularında bilinçlenmesini, bu konularda tutum ve davranışlarını şekillendirmesini içerir (Gökçe, 2020).

2.2. Güvenlik Kültürü

İş sağlığı ve güvenliği kültürü, günümüzde iş yerlerinde çalışanların sağlığı ve güvenliğini sağlama amacını taşıyan bir kavramdır (Kim vd., 2016). Bu kapsamda, iş sağlığı ve güvenliği kültürü, bir iş yerindeki çalışanların güvenlikle ilgili normlara uygun davranışlar sergileme biçimi, tutumları, davranışları ve değerleri olarak tanımlanabilir (Tokuç, 2016). Güvenlik kültürü, sadece bir iş yerinde çalışanların bireysel çabalarını değil, aynı zamanda kurumsal bir yaklaşımı ve örgütsel değerleri de içermektedir (Taşyürek, 2015). Elektrik bölümü öğrencilerinin bu kültüre ne kadar hakim oldukları, mesleki kariyerlerine başladıklarında iş sağlığı ve güvenliği konularında ne kadar bilinçli davranabilecekleri açısından büyük bir öneme sahiptir.

Güvenlik kültürü, iş yerlerindeki çalışanların güvenlikle ilgili konulardaki bilinç düzeyini ve bu konudaki tutumlarını belirleyerek, iş kazalarını azaltma potansiyeli taşır. İş sağlığı ve güvenliği kültürünün olumlu yönde güçlendirilmesi, iş yerlerindeki güvenlik performansını artırabilir ve çalışanların güvenlikle ilgili normlara uygun davranmalarını teşvik edebilir (Bağcı ve Özmıhçı, 2023). Elektrik bölümü öğrencileri, eğitim aldıkları süreçte bu kültürle etkileşime girmekte ve gelecekteki iş yaşamlarında karşılaşabilecekleri risklere karşı hazırlıklı olma sürecini yaşamaktadır.

Literatürde yapılan çeşitli araştırmalar, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün, iş kazalarını önlemede etkili bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Neal vd., 2000). Elektrik bölümü öğrencilerinin, iş sağlığı ve güvenliği kültürü konusundaki bilinç

düzeyleri, sadece kendi güvenlikleri açısından değil, aynı zamanda çalıştıkları ortamdaki diğer bireylerin güvenliği için de kritiktir. Bu nedenle, bu öğrencilerin güvenlik kültürüne olan hakimiyeti, iş hayatlarına atıldıklarında sorumluluk bilinciyle hareket etmelerini sağlamak adına büyük bir öneme sahiptir.

Günümüzde güvenlik kültürü, geçmişte meydana gelen olaylar veya bugünkü durum itibariyle birçok bağlamda önemli bir kavram olarak ele alınmaktadır. Ancak, literatürde bu kavramın net bir tanımı konusunda henüz bir birlik bulunmamaktadır. Yapılan çeşitli araştırmalar, güvenlik kültürünü açıklamak adına kullanılan tanımlamalarda farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. İlgili literatürde rastlanan bazı tanımlamalar şu şekildedir:

- "Bir organizasyonun sağlık ve güvenlik yeterliliği ve tarzı ile birey ve grup değerlerinin, tutumların, algıların, yetkinliklerin ve bağlılığı belirleyen davranış örüntülerinin bir ürünüdür." (Dursun, 2013).
- "Güvenlik Kültürü, çalışanların güvenlikle ilgili paylaştığı değerler, algılar, inançlar ve tutumları yansıtır." (Dursun, 2013).
- "Organizasyonun güvenlikle ilgili sahip olduğu inançlar ve değerler ile hâkim göstergelerin setidir." (Choudhry vd., 2007).
- "Güvenlik kültürü; birey, iş ve örgüt arasındaki çok sayıda amaca yönelik etkileşimin bir ürünüdür." (Tokuç, 2016).
- "Güvenlik kültürü, bir örgütte neyin önemli olduğuna yönelik paylaşılan değerler, inançlar ve organizasyonun yapısı ve davranışsal normları üreten kontrol sistemleri arasındaki etkileşimdir." (Tokuç, 2016).

2.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü: Teorik Çerçeve

Daha önce de belirtildiği üzere güvenlik kültürü üzerine literatürde farklı çeşitli tanımlamalar mevcuttur. Her ne kadar güvenlik kültürü tanımı net bir şekilde oturmamış olsa da, bir toplulukta;

- Emniyeti ve güvenliği zor duruma düşürücü
- Toplulukta veya organizasyonda çalışan kişileri direkt olarak etkileyen

- Meydana gelebilecek hem maddi hem de manevi hasarları en düşün seviyeye getirenve buna benzer durumlara öncelik veren uygulamaların, kuralların, politikaların ve sorumlulukların bütünü olarak düşünülmektedir. (Özkan ve Lejunen, 2003).

İş sağlığı ve güvenliği, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumayı hedefleyen bir disiplindir. İş sağlığı ve güvenliği kültürü, bir organizasyon içinde çalışanların bu değerlere olan bağlılığını ve bu konudaki davranışlarını ifade eder (Kim vd., 2016). Bu bağlamda, "Meslek Yüksekokulu İnşaat Ve Elektrik Bölümü Öğrencilerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Kültürü İle Kişisel Koruyucu Ve Donanım Bilgi Düzeyleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir Araştırma; Çanakkale Örneği' başlıklı bu çalışma, iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile ilgili teorik bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği kültürü, bir kuruluşun değerleri, normları ve davranışlarını içerir. Bu kapsamda, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi düzeyleri ve bu konuda sergiledikleri davranışlar, bir organizasyonun genel kültürünü şekillendirir. Bu kültür, iş yerindeki risklere karşı duyarlılık, koruyucu önlemlere uyum ve acil durumlarla başa çıkma yeteneği gibi unsurları içerir (Chib ve Kanetkar, 2014).

İş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması ve sürdürülmesi, çalışanların bilgi düzeylerinin ve farkındalıklarının artırılmasını gerektirir. Bu noktada, literatürde iş sağlığı ve güvenliği kültürü üzerine yapılan araştırmaların önemi ortaya çıkmaktadır. Önceki çalışmalar, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün, iş kazalarını ve mesleki hastalıkları önleme konusundaki etkilerini değerlendirmiş ve bu alandaki eksiklikleri belirlemiştir (Wadsworth ve Smith, 2009).

Araştırmanın odaklandığı "Meslek Yüksekokulu İnşaat ve Elektrik Bölümü Öğrencilerinde ISG Kültürü ile Kişisel Koruyucu ve Donanım Bilgi Düzeyleri" ise öğrencilerin bu konudaki bilgi düzeylerini ve kültürlerini anlamak amacıyla öne çıkan bir konsepttir. Elektrik sektöründe iş sağlığı ve güvenliği, özel bir öneme sahiptir ve bu bağlamda öğrencilerin bu konuda ne kadar bilinçli olduklarını anlamak, gelecekteki iş hayatlarına daha iyi hazırlanmalarına katkı sağlayabilir.

2.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Önemi

2.4.1. ISG Kültürünün Tanımı

ISG kültürü, işyerindeki her seviyede çalışanın güvenlikle ilgili değerleri, inançları ve davranışlarını içeren bir bütündür. Bu kültür, işyerindeki bireylerin güvenlikle ilgili değerleri ve davranışlarını belirleyen unsurları içerir (Kim vd., 2016).

ISG kültürü, bir organizasyon içindeki bireyler arasında paylaşılan bir anlayış ve tutumu yansıtarak, güvenlikle ilgili normları şekillendirir (Chib ve Kanetkar, 2014). Bu normlar, çalışanların işlerini güvenli bir şekilde yapmalarını teşvik eder ve işyerinde bir güvenlik kültürü oluşturur (Wadsworth ve Smith, 2009).

Ayrıca, ISG kültürü, bir işyerinde güvenli davranışları destekleyen liderlik pratikleri ile güçlendirilebilir. İşyerindeki liderlerin, çalışanlara güvenli davranışları teşvik etme, eğitim sağlama ve güvenlik konularında farkındalık oluşturma sorumluluğu vardı (Kim vd., 2016). Bu liderlik yaklaşımı, organizasyon içinde güvenlik kültürünün olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunabilir

2.4.2. ISG Kültürünün Önemi

ISG kültürü, işyerindeki önemiyle öne çıkar çünkü güvenli bir kültür, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesine önemli bir katkı sağlar. Bu katkı, çalışanların riskleri doğru bir şekilde değerlendirmesini, tehlikelere karşı duyarlı olmasını ve etkili önlemler almasını içerir. Araştırmalar, güçlü bir ISG kültürüne sahip işyerlerinde kazaların ve yaralanmaların belirgin bir şekilde azaldığını göstermiştir (Friend vd., 2023).

Güçlü bir ISG kültürü, çalışanlara iş güvenliği konularında daha fazla sorumluluk hissi kazandırır (Adamopoulos vd., 2023). Bu, çalışanların kendi güvenliklerine ve çevrelerindekilerin güvenliğine daha fazla odaklanmalarına olanak tanır. Ayrıca, işyerinde bir güvenlik kültürünün varlığı, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği politikalarına daha iyi uymalarını teşvik eder (Janicak, 2023).

Ayrıca, güçlü bir ISG kültürü, işyerinde daha dikkatli, bilinçli ve proaktif bir çalışma ortamının oluşturulmasına da olanak tanır. Çalışanlar, potansiyel tehlikeleri önceden tanımada daha başarılı olur ve bu sayede önleyici tedbirleri daha etkili bir şekilde

uygularlar. Bu durum, işyerinde genel verimliliği artırabilir ve uzun vadede işyeri maliyetlerini azaltabilir (Gökçe, 2020).

ISG kültürü, bir organizasyonun değerlerine, normlarına ve çalışanların bu değerleri benimsemesine dayanan bir anlayışı içerir. Elektrik sektörü gibi potansiyel risklerin yüksek olduğu alanlarda, ISG kültürüne olan bağlılık, çalışanların güvenli davranışlar sergilemelerini teşvik eder ve iş kazalarının önlenmesine katkı sağlar. Bu bağlamda, meslek yüksekokulu elektrik bölümü öğrencilerinin ISG kültürünü benimsemeleri hem kendi sağlıkları hem de çevrelerindeki diğer çalışanların güvenliği açısından hayati bir rol oynamaktadır (Demirbilek, 2005).

Bir organizasyonun ISG kültürüne odaklanması, çalışanların riskleri daha iyi anlamalarına ve bu risklere karşı bilinçli bir şekilde hareket etmelerine olanak tanır (Çelik, 2018). Meslek yüksekokulu elektrik bölümü öğrencilerinin, eğitimleri süresince ISG kültürüne maruz kalmaları, iş hayatına geçtiklerinde bu kültürü daha etkin bir şekilde benimsemelerine olanak sağlar. Bu, öğrencilerin işyerlerinde güvenli davranışları daha doğal bir şekilde sergilemelerine ve iş sağlığına dair sorumluluklarını daha etkin bir biçimde yerine getirmelerine katkı sağlar.

2.4.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Temel Özellikleri

İş sağlığı ve güvenliği kültürünün temel unsurları arasında belirgin bir rol oynayan bir özellik, katılımcıların kurallara mutlak itaat gösterdiği bir ortamın oluşturulmasıdır. Bu bağlamda, iş sağlığı ve güvenliği standartlarına eksiksiz uyum sağlanarak, kurallara karşı gösterilen tavır önemli bir öne çıkan özelliktir (Ryan vd., 2000; Çelik, 2018):

- İş sağlığı ve güvenliği kültürüne sahip işletmelerde, çalışanlar potansiyel tehlikelere karşı dikkatli bir farkındalığa sahiptir. Bu durum, olası risklerden kaçınmak adına gerekli önlemlerin alınmasının öncelikli olduğunu vurgular.
- İş sağlığı ve güvenliği kültürü, çalışanların sistemin içinde aktif bir rol oynamasını gerektirir. Bu, iş güvenliği standartlarının etkili bir şekilde uygulanması ve sürdürülmesinde çalışanların sorumluluklarını içerir.

- Güvenlik kültüründe, ortaya çıkan sorunlar sadece bir problem olarak değil, aynı zamanda çözülmesi gereken bir avantaj olarak algılanır. Bu anlayış, işletmenin güvenlik performansını sürekli iyileştirme hedefine yöneliktir.
- İş sağlığı ve güvenliği kültüründe, çalışanlar güvenlikle ilgili eğitimlere teşvik edilir. Tehlikelerin ve risklerin azaltılması için gerekli bilgi ve becerilerin geliştirilmesine odaklanılır.
- Güvenlik kültürü, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi, beceri ve yeteneklerini sürekli olarak geliştirmeyi amaçlar.
- İş sağlığı ve güvenliği kültüründe etkili şekilde geri bildirim sistemi bulunur ve bu mekanizma başarılı bir şekilde işler. Çalışanlar, güvenlikle ilgili geri bildirimleri iletebilir ve bu geri bildirimlere uygun önlemler alınabilir.
- Güvenlik kültüründe, çalışma ortamı ile iş arkadaşları, güvenliği destekleyen veya sağlayan rolleri kapsar. Bu, işletmedeki her seviyedeki bireyin güvenliği sağlama çabalarına katılımını içerir.
- Güvenlik kültürü, temel odak noktasındaki risklerin tespiti, önlenmesi ve ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu, işletmenin sürekli olarak güvenli bir çalışma ortamı sağlama amacını yansıtır.
- İş sağlığı ve güvenliği kültüründe, üst yönetim gereksiz riskli durumları önleme ve bu tür davranışlardan kaçınma konusunda liderlik yapar. Bu liderlik, işletmenin güvenlik kültürünü etkili bir şekilde yönlendirir.

Güvenlik kültürü, soyut iş sağlığı ve güvenliği kavramlarını somut uygulamalara dönüştüren bir yapı olup, çalışanların iş süreçlerine aktif katılımını esas alır.

2.5 İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Modelleri

2.5.1 Olgunlaşma Modeli

İş Sağlığı ve Güvenliği (ISG) alanında, kurumsal kültürün gelişimini anlamak ve değerlendirmek amacıyla kullanılan birçok model bulunmaktadır (İşler, 2003). Bu modellerden biri olan Olgunlaşma Modeli, işletmelerin ISG kültürlerini belirli aşamalarda değerlendirmelerine olanak tanımaktadır. Olgunlaşma Modeli, ISG kültürünün evrimsel bir

süreç olduğunu ve işletmelerin bu süreçte farklı aşamalardan geçtiklerini öne sürmektedir (Dudu, 2019). Bu bağlamda, işletmelerin ISG kültürlerinin olgunluk seviyelerinin belirlenmesi, etkili güvenlik uygulamalarının geliştirilmesinde temel bir adım olarak değerlendirilebilir.

2.5.2 Güvenlik Kültürü Modeli

Güvenlik Kültürü Modeli, organizasyonlardaki güvenlik kültürünün unsurlarını belirlemek ve değerlendirmek amacıyla kullanılan bir diğer önemli araçtır. Bu model, çalışanların güvenlikle ilgili tutumlarını, değerlerini ve davranışlarını etkileyen faktörleri anlamak için kullanılır (Dursun, 2013). Güvenlik Kültürü Modeli, güvenlikle ilgili algıların ve davranışların organizasyon içinde nasıl şekillendiğini açıklamak için bilişsel, duygusal ve davranışsal unsurları birleştirir (Dudu, 2019).

2.5.3 Toplam Güvenlik Kültürü Modeli

Toplam Güvenlik Kültürü Modeli, organizasyonlardaki güvenlik kültürünü bütünsel bir bakış açısıyla ele almayı amaçlar. Bu model, çalışanların güvenlikle ilgili bilgi düzeylerini, tutumlarını ve davranışlarını bir araya getirerek, güvenlik kültürünün genel etkisini değerlendirmeyi hedefler. Toplam Güvenlik Kültürü Modeli, iş sağlığı ve güvenliği konularında bir bütünsellik ve süreklilik anlayışını vurgular (Gökçe, 2020; Dursun, 2013).

2.5.4 Karşılıklı Güven Modeli

İş sağlığı ve güvenliği alanındaki Karşılıklı Güven Modeli, işletme içindeki ilişkilerin ve iletişimin, güvenlik kültürünün oluşumunda merkezi bir rol oynadığına dair derinlemesine bir anlayış sunar. Model, çalışanlar arası güvenin, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarındaki başarıyı belirleyen kritik bir faktör olduğunu vurgular. Bu kapsamda, model, işletmelerin iç iletişim stratejileri ve liderlik tarzlarının, güvenin oluşumundaki belirleyici etkenler olduğunu detaylı bir şekilde ele alır (Williams ve Cooper, 1998).

Bu model, güvenin iş sağlığı ve güvenliği kültürüne katkısını anlamak için üç temel boyutu göz önüne alır. İlk olarak, işletme içindeki ilişkilerin niteliği ve derinliği, çalışanlar arasındaki güvenin oluşumunu etkiler. İkinci olarak, etkili iletişim stratejileri, bilgi paylaşımını artırarak güven ortamını destekler. Üçüncü olarak, liderlik tarzları ve yönetim anlayışı, çalışanların örgütsel güveni üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir (Şahin, 2018).

- İç iletişim stratejilerinin başarısı, açık ve şeffaf iletişim kanallarının oluşturulmasına dayanır. Çalışanlar arasında etkili bir iletişim, güvenin temelini oluşturarak iş sağlığı ve güvenliği kültürünü güçlendirir.
- Liderlik tarzlarının çeşitliliği, farklı beklentilere sahip olan çalışan gruplarına yönelik güveni inşa etme sürecini etkiler. Liderlerin katılımcı, destekleyici ve adil bir tutum benimsemesi, güvenin sürdürülebilir bir şekilde oluşmasını sağlar.
- Model, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün sadece teknik yönleri değil, aynı zamanda insan ilişkileri ve iletişim dinamikleri üzerinde de yoğunlaşır. Bu bağlamda, model, organizasyon içindeki sosyal bağları güçlendiren ve güvenin sağlam temeller üzerine inşa edilmesine odaklanan bir bakış açısı sunar (Şahin, 2018).

2.6 Kişisel Koruyucu Donanımın Tanımı

Kişisel koruyucu donanım (KKD), işyerlerindeki potansiyel tehlikelere karşı çalışanları korumak amacıyla kullanılan ekipman ve malzemeleri içermektedir (Çetin ve Beğik, 2020). Bu ekipmanlar, çalışanların fiziksel zararlarından korunmalarına yardımcı olur ve iş sağlığı ve güvenliği standartlarına uyum sağlar. KKD'nin etkili bir şekilde kullanılması, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde kritik bir role sahiptir.

Literatürde, farklı sektörlerde ve iş kollarında kullanılan çeşitli kişisel koruyucu donanımların etkinliği ve kullanımı üzerine yapılan araştırmalar önemli bir yer tutmaktadır. Bu araştırmalar, KKD'nin doğru seçimi, kullanımı, bakımı ve depolanmasının çalışanların güvenliğini artırdığını vurgulamaktadır. Ayrıca, belirli endüstriyel sektörlerde ve meslek gruplarında kullanılan özel KKD türleri üzerine odaklanan çalışmalar, sektöre

özgü risklere karşı etkili koruma sağlamanın önemini vurgulamaktadır (Resmi Gazete, 2013; Quick, 2011).

Çalışanların KKD hakkındaki bilgi düzeyleri, bu ekipmanın etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak açısından kritiktir. Eğitim programlarının, seminerlerin ve bilinçlendirme kampanyalarının, çalışanların KKD konusundaki farkındalığını artırdığı ve bilgi düzeylerini iyileştirdiği belirtilmektedir (Çetin ve Beğik, 2020). Bu noktada, literatürdeki çalışmalar, işyerlerinde KKD kullanımının yaygınlaştırılması ve çalışanların bu ekipmanları doğru bir şekilde nasıl kullanacakları konusunda eğitilmesinin önemini vurgulamaktadır.

2.6.1 Kişisel Koruyucu Donanım Bilgi Düzeyleri

Kişisel koruyucu donanımın etkili kullanımı, iş sağlığı ve güvenliği alanında temel bir öneme sahiptir. Çalışanların işyerlerinde karşılaştıkları çeşitli tehlikelere karşı uygun kişisel koruyucu donanımı kullanabilmeleri, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemede kritik bir rol oynamaktadır (Yılmaz ve Dağdeviren, 2016).

İşyerlerindeki potansiyel tehlikelerle başa çıkma konusunda çalışanların bilgi düzeyleri, kişisel koruyucu donanımın etkili bir şekilde kullanılması için temel bir faktördür. Literatürde yapılan araştırmalar, çalışanların kişisel koruyucu donanım hakkındaki bilgi düzeylerinin, iş sağlığı ve güvenliği stratejilerinin başarılı bir şekilde uygulanmasında kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır (Bağcı ve Özmıhçı, 2023).

Kişisel koruyucu donanımın tanımı, çalışanların maruz kaldığı riskleri anlamaları ve bu risklere karşı etkili önlemler alabilmeleri açısından önemlidir. Bu bağlamda, literatürdeki çalışmalar, kişisel koruyucu donanımın geniş bir yelpazede kullanılan ekipman ve malzemeleri içerdiğini ve doğru seçim ve kullanımının işyerinde güvenliği artırdığını göstermektedir (Neal vd., 2000).

Bilgi düzeylerinin belirlenmesi, çalışanların kişisel koruyucu donanım konusundaki farkındalığını ve yetkinliğini değerlendirmek açısından önem taşır. Yapılan araştırmalar, eğitim programlarının çalışanların bu konudaki bilgi düzeylerini artırma potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Taşyürek, 2015).

2.6.2 Kişisel Koruyucu Donanımların Seçimi ve Önemi

Çalışanların bulundukları ortamlardaki olabilecek risklere karşı kesinlikle doğru kişisel koruyucu donanımlar kullanması gerekir. Genellikle iş veren tarafından temin edilen bu ekipmanların doğruluğu için aşağıdaki bilgiler dikkate alınabilir (Hendem, 2007).

Risk Değerlendirmesi ve Kişisel Koruyucu Donanım Seçimi: Çalışma ortamlarında gerçekleştirilen risk değerlendirmeleri, işyerindeki potansiyel tehlikeleri belirleme sürecini içerir. İşte bu aşamada doğru kişisel koruyucu donanımın seçilmesi, çalışanların güvenliğini artırmada kritik bir rol oynar.

Çalışan Bilincinin Oluşturulması: Kişisel koruyucu donanımların etkili bir şekilde kullanılabilmesi için çalışanların bu donanımların önemini anlamaları gereklidir. Eğitim ve farkındalık programları, bu bilinci oluşturmak adına temel bir araçtır.

Donanımın Doğru Kullanımı ve Bakımı: Kişisel koruyucu donanımların etkili olabilmesi için doğru kullanımı ve düzenli bakımı önemlidir. Bu konuda eğitimler, çalışanların donanımı doğru bir şekilde kullanmalarını ve bakımlarını yapmalarını sağlar.

Donanımın Standardizasyonu ve Kalite Kontrolü: İş güvenliği standartlarına uygun, kaliteli kişisel koruyucu donanımların kullanılması, iş kazalarını ve sağlık sorunlarını önlemede temel bir faktördür. Çalışanların bu standartlara uygun donanımları kullanmaları, güvenlik açısından kritiktir.

Çeşitli Tehlikelere Karşı Uygun Donanım Seçimi: İşyerlerinde farklı tehlikelerle karşılaşma olasılığı vardır. Elektrik sektörü için özellikle, elektriksel tehlikelere karşı uygun kişisel koruyucu donanımların seçilmesi, önceden belirlenmiş risklere karşı etkili bir koruma sağlar.

Kişisel Koruyucu Donanımların Ergonomik Tasarımı: Donanımların ergonomik tasarımı, çalışanların rahatça kullanmalarını sağlar ve iş performansını olumsuz etkilemez. Bu nedenle, ergonomik faktörlerin donanım seçiminde göz önünde bulundurulması önemlidir.

Yasal Yükümlülükler ve Standartlara Uyum: İş güvenliği yasal düzenlemelerine uyum, işyerlerindeki çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak adına temel bir gerekliliktir. Bu bağlamda, kişisel koruyucu donanımların yasal standartlara uygunluğu büyük bir önem taşır.

Kişisel Koruyucu Donanımın Maliyet ve Fayda Analizi: İşverenler, kişisel koruyucu donanımın maliyetini iş kazalarını ve sağlık sorunlarını önlemek adına bir yatırım olarak değerlendirmelidirler. Maliyet ve fayda analizleri, bu konuda doğru kararlar alabilmek için önemlidir.

Çalışan Katılımı ve Geri Bildirim: Çalışanların kişisel koruyucu donanım seçimi ve kullanımı konusundaki görüşleri önemlidir. Onların katılımı ve geri bildirimi, iş güvenliği politikalarının daha etkili bir şekilde uygulanmasına olanak tanır.

Sürdürülebilir ISG Kültürü Oluşturma: Kişisel koruyucu donanımların seçimi ve kullanımı, sadece bir iş kazasını önlemek değil, aynı zamanda sürdürülebilir bir iş sağlığı ve güvenliği kültürü oluşturmak anlamına gelir. Bu kültür, öğrencilerin mezuniyet sonrası profesyonel hayatlarına taşınabilir.

2.6.3 Kişisel Koruyucu Donanımlarda Bulunması Gereken Özellikler

Kişisel koruyucu donanımların, işyerlerindeki potansiyel tehlikelere karşı koruma sağlamak amacıyla kullanılan önemli araçlar olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, KKD'lerin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için belirli özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Literatürde, KKD'lerin temel özellikleri üzerine yapılmış pek çok çalışma bulunmaktadır (Taşyürek, 2015; Şener, 2005; Olsan vd., 2009).

- Kimyasal Direnç: KKD'ler, çalışılan ortamdaki kimyasal maddelere karşı direnç göstermeli ve koruyucu özelliklerini uzun süre boyunca korumalıdır.
- Görünürlük: Çalışanın görünürlüğünü artırmak için KKD'lerde yeterli reflektif malzeme bulunmalıdır, özellikle düşük ışık koşullarında çalışanlar için önemlidir.
- Ses Yalıtımı: İşyerinde yüksek ses seviyeleri varsa, KKD'ler işitme koruması sağlamalı ve işitme kaybını önlemeye yönelik etkili bir ses yalıtımına sahip olmalıdır.
- Antibakteriyel Özellikler: KKD'ler, mikroorganizmaların üremesini engelleyen antibakteriyel özelliklere sahip olmalıdır, bu da kullanıcının sağlığını koruma açısından önemlidir.

- Alev Geciktirici Malzeme: KKD'ler, yangın riski taşıyan iş ortamlarında kullanıldığında alev geciktirici özelliklere sahip olmalıdır.
- Hafiflik: KKD'lerin hafif olması, kullanıcının hareket özgürlüğünü artırır ve uzun süreli kullanımlarda yorgunluğu azaltır.
- Termal Konfor: KKD'ler, çalışılan ortamın sıcaklık koşullarına uygun olarak termal konfor sağlamalıdır.
- Nefes Alabilirlik: Solunum koruması sağlayan KKD'ler, kullanıcıya yeterli oksijen alımını sağlamalı ve nefes alabilirlik özelliklerine sahip olmalıdır.
- Elektrik İzolasyonu: Elektrik bölümü öğrencileri için özellikle önemli olan bu özellik, elektrik akımına karşı etkili bir izolasyon sağlamalıdır.
- Çevre Dostu Malzeme: KKD'lerin üretiminde kullanılan malzemelerin çevre dostu olması, sürdürülebilirlik açısından önemlidir.
- Ayarlanabilirlik: KKD'lerin kullanıcının vücut yapısına uygun şekilde ayarlanabilir olması, kullanım sırasında maksimum koruma sağlar.
- Anti-Statik Özellikler: Elektrostatik şarjın önlenmesi için KKD'ler anti-statik özelliklere sahip olmalıdır.
- Radyasyon Koruması: Radyasyon riski olan iş ortamlarında çalışanlar için KKD'ler, radyasyona karşı etkili bir koruma sağlamalıdır.

2.6.4 Elektrik Alanında Kullanılması Gereken Kişisel Koruyucu Donanımlar

Elektrik sektörü, çalışanlar için çeşitli tehlikeler barındıran bir alandır. Elektrik enerjisi ile çalışan profesyoneller, güvenliklerini sağlamak adına belirli standartlara uygun kişisel koruyucu donanımları kullanmak zorundadırlar. Bu donanımların etkin bir şekilde kullanılabilmesi için, çalışanların bu ekipmanların ne olduğunu, nasıl kullanılacağını ve hangi durumlarda gerektiğini bilmeleri gerekmektedir. Elektrik alanında çalışan bireylerin güvenliği için kullanılan kişisel koruyucu donanımlar, ulusal ve uluslararası standartlar tarafından belirlenen kurallar doğrultusunda seçilmeli ve kullanılmalıdır.

İzolasyonlu Eldivenler: Elektrik alanında çalışanlar için en temel koruyucu donanımlardan biri izolasyonlu eldivenlerdir. Elektrik akımını engelleyen bu eldivenler, çalışanların ellerini yüksek voltajlı ekipmanlardan korur.

Yalıtımlı Elbise ve Kıyafetler: Elektrik alanında çalışanların kullanması gereken diğer bir donanım ise yalıtımlı elbise ve kıyafetlerdir. Bu ekipmanlar, elektrik arkına karşı koruma sağlar ve çalışanları potansiyel yanmalardan korur.

Yalıtımlı Ayakkabı ve Botlar: Elektrik tehlikesine karşı koruyucu ayakkabılar ve botlar, elektrik alanında çalışanların ayaklarını yalıtarak olası akımlara karşı koruma sağlar.

Yüz Koruyucuları: Yüksek voltajlı çalışma ortamlarında kullanılan yüz koruyucuları, çalışanların yüzlerini ve gözlerini potansiyel tehlikelerden korur. Bu, özellikle ark kaynak işlemleri sırasında önemlidir.

Kask ve Baş Koruyucuları: Elektrik alanında çalışanların başlarını darbelerden ve düşen nesnelerden korumak için kask ve baş koruyucuları kullanmaları gereklidir. Ayrıca, elektriksel izolasyon sağlayan modeller tercih edilmelidir.

Koruyucu Gözlük ve Gözlükler: Elektrik alanında çalışanların gözleri, potansiyel tehlikelerden korumak adına kullanılan koruyucu gözlük ve gözlükler, çeşitli işlemlerde göz yaralanmalarını önler.

2.7 Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin ISG Eğitimi

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği (ISG) eğitimi alanındaki literatürdeki çalışmalar, genellikle öğrencilerin iş yaşamına geçmeden önce kazandıkları bilgi düzeyini değerlendirmeyi amaçlamaktadır (Aydoğan, 2021). Bu alandaki araştırmalar, öğrencilere yönelik ISG eğitim programlarının etkilerini inceleyerek, öğrencilerin iş hayatında karşılaşabilecekleri çeşitli risklere karşı ne kadar hazır olduklarını belirlemeyi hedeflemektedir.

ISG eğitimi, öğrencilere iş yerlerindeki potansiyel tehlikeleri tanıma, önleme ve müdahale etme becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Literatürde, bu eğitim programlarının öğrencilerin bilgi düzeyini artırma ve güvenlik kültürünü benimsetme konusundaki etkinlikleri üzerinde durulmaktadır (Aşkın, 2016, Yavuz vd., 2018). Öğrencilere yönelik yapılan bu eğitimlerin, pratik becerilerin yanı sıra teorik bilgileri de içermesi önemlidir.

Yapılan araştırmalar, meslek yüksekokulu öğrencilerinin ISG eğitimine verdikleri tepkileri, eğitim programlarının içeriğini ve yöntemlerini, öğrencilerin eğitim sonrasındaki bilgi düzeylerini ve bu bilgilerin iş yaşamlarına ne kadar uygulandığını inceleyerek geniş bir perspektif sunmaktadır (Yavuz vd., 2018; Aşkın, 2016; Aydoğan, 2021; Sivrikaya, 2016). Bu bağlamda, öğrencilerin ISG kültürünü benimsemeleri ve kişisel koruyucu donanımları etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacak stratejilerin belirlenmesi üzerine odaklanan çalışmalar, literatürde önemli bir yer tutmaktadır.

2.7.1 Eğitimin Etkililiği

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği (ISG) eğitimi, iş hayatına geçiş sürecinde kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, ISG eğitim programlarının öğrencilerin bilgi düzeyleri üzerindeki etkilerini değerlendiren çeşitli çalışmalar mevcuttur. Yapılan araştırmalarda, öğrencilere yönelik uygulanan ISG eğitim programlarının, öğrencilerin ISG konularındaki bilgi düzeylerini artırmada etkili olduğu vurgulanmaktadır (Sivrikaya, 2016; Yavuz, 2018; Quick, 2011).

Öğrencilere uygulanan eğitim programlarının etkililiğini değerlendirmek adına yapılan çalışmalar, öğrencilerin kazanılan bilgi düzeyi, farkındalık seviyeleri ve pratik beceriler açısından nasıl bir gelişim gösterdiğini inceler. Bu bağlamda, ISG eğitiminin sadece teorik bilgilerle sınırlı kalmayıp aynı zamanda öğrencilerin pratik uygulama becerilerini artırmada da etkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmalar, öğrencilere kazandırılan bilgilerin, iş hayatında karşılaşabilecekleri potansiyel tehlikelere karşı daha hazırlıklı olmalarına olanak tanıdığını göstermektedir (Akgül ve Doğan, 2018; Kayabaşı ve Aydın 2019).

Ayrıca, literatürdeki bu çalışmalar, ISG eğitiminin öğrencilerin güvenlik kültürünü benimsemelerine nasıl katkı sağladığını ele almaktadır (Arif ve Kadir, 2008). Eğitim programlarının öğrencilerin bilinç düzeyini artırarak, işyerlerinde güvenlik standartlarına uygun davranışları benimsemelerine olanak tanıdığı belirtilmektedir. Bu sayede, öğrencilerin iş hayatına geçişleri sırasında, iş sağlığı ve güvenliği konularına daha duyarlı ve bilinçli bir şekilde yaklaşmaları sağlanmaktadır (Ferhatoğlu, 2022).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Tasarımı

Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Elektrik ve İnşaat Bölümü öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği (ISG) kültürü ile Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) bilgi düzeylerini karşılaştırmalı olarak incelemek amacıyla tasarlanmıştır. Araştırma, nicel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir ve betimsel tarama modeli benimsenmiştir.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören Elektrik ve İnşaat Bölümü öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu vb.) araştırma bulgularının yorumlanmasında dikkate alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket, üç bölümden oluşmaktadır:

- Demografik Bilgi Formu: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, bölüm ve eğitim durumu gibi kişisel bilgilerini içermektedir.
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Ölçeği**:**Genel İş Güvenliği Algısı (GİGA), Eğitim-İletişim (Eİ) ve Risk Algısı (RA) faktörlerini ölçen 20 maddelik bir ölçek kullanılmıştır. Her madde, 5'li Likert ölçeği (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) ile derecelendirilmiştir.

- Kişisel Koruyucu Donanım Bilgi Düzeyi Ölçeği**:**Öğrencilerin KKD kullanımı ve bilgisi hakkında 15 maddelik bir ölçek kullanılmıştır.Her madde, 5'li Likert ölçeği (1: Hiç Bilgim Yok, 5: Çok İyi Biliyorum) ile derecelendirilmiştir.

3.4 Veri Toplama Süreci:

Veri toplama süreci, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda 2023 yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Anket formları, araştırma görevlileri tarafından öğrencilere yüz yüze dağıtılmış ve doldurulması sağlanmıştır. Anketlerin doldurulması yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

3.5 Veri Analizi

Toplanan veriler, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veri analizi aşamasında şu istatistiksel yöntemler kullanılmıştır:

- Betimleyici İstatistikler:Frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanarak katılımcıların demografik özellikleri ve ölçek maddelerine verdikleri yanıtlar özetlenmiştir.
- T-testi ve ANOVA**:**Öğrencilerin ISG kültürü ve KKD bilgi düzeylerinin cinsiyet ve bölüm değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA analizleri uygulanmıştır.
- Korelasyon Analizi**:**ISG kültürü ile KKD bilgi düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

3.6 Güvenilirlik ve Geçerlilik

Araştırma ölçeği daha önce güvenilirlik ve geçerliliği kanıtlanmış Olcay tarafından 2021 yılında geliştirilen "İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Ölçeği" dir. Araştırma verilerinin güvenilirliği cronbach alpha analizi ile test edilmiş, alfa değeri 0,886 olarak tespit edilmiştir. Buna göre araştırma verilerinin güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre örneklem yeterliği incelenmiş ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı hesaplanmış ve Barlett testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar örneklem sayısının yeterli olduğunu ve ölçek verilerinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (KMO= 0,85>0,70; Barlett Sphericity= 171) => 1011,105; p<0,000).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.Faktör Analizi

Araştırma kullanılan ölçeklerin yapısını doğrulamak amacıyla yapılan faktör analizi sonuçlarına göre, orijinal ölçek ile uyumlu bir yapı tespit edilmiştir. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin yapı geçerliliğini desteklemekte ve orijinal ölçek maddelerinin belirlenen faktörlere doğru şekilde yüklendiğini göstermektedir.

Faktör analizinde varyansın açıklama gücü yeterli seviyede bulunmuş olup, her bir faktörün varyansı açıklama gücünün %50'nin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, ölçek maddelerinin araştırma kapsamındaki konuları anlamlı bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. Toplam varyansın %63,903'ünü açıklayan faktör yapısı, ölçeğin geçerliliğini ve güvenilirliğini destekleyen önemli bir bulgu olarak değerlendirilmektedir (Tablo 1).

Tablo 1

Faktörlerin Varyans Açıklama Yüzdeleri

	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif(%)
1-Genel İş Güvenliği Algısı (GİGA)	6,262	32,959	32,959
2-Eğitim-iletişim (Eİ)	3,923	20,649	53,607
3-Risk Algısı (RA)	1,956	10,296	63,903

Yapılan analizler sonucunda, her bir faktörün varyans açıklama yüzdeleri ve madde yükleri aşağıdaki tablolarla detaylandırılmıştır. Bu tablolarda, her bir faktörün toplam varyansın ne kadarını açıkladığı ve ölçek maddelerinin ilgili faktörlere olan yükleri gösterilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, her bir faktörün varyans açıklama yüzdeleri ve madde yükleri aşağıdaki tablolarla detaylandırılmıştır. Bu tablolarda, her bir faktörün toplam varyansın ne kadarını açıkladığı ve ölçek maddelerinin ilgili faktörlere olan yükleri

gösterilmiştir.Bu tablolarda, faktör analizinin sonuçları detaylı bir şekilde sunularak, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını ve bu maddelerin ilgili faktörlere yüklerini göstermektedir. Elde edilen bulgular, araştırmamızın ölçeklerinin yapı geçerliliğini desteklemekte ve kullanılan ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 2).

Tablo 2

Madde Yük Değerleri

	Faktör 1 Cronbach=,90	**Faktör 2** Cronbach=,73	**Faktör 3** Cronbach=,69
V9	,775		
V11	,759		
V10	,738		
V23	,709		
V16	,674		
V1	,641		
V15	,635		
V14	,630		
V3	,621		
V22	,612		
V2	,580		
V5	,561		
V20		,778	
V18		,765	
V19		,649	
V21		,637	
V8			,797
V6			,775
V7			,608

4.2 Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Araştırmabölüm değişkeni için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, GIGA (Genel İş Güvenliği Algısı) ve RA (Risk Algısı) değişkenlerinde gruplar arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır (GIGA için p=0.270, RA için p=0.160). EI (Eğitim İletişimi) değişkeni için ise, varyansların homojenliği kabul edildiğinde (p=0.829), gruplar arasında sınırda istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir (p=0.046). Bu sonuç, EI ölçeğine göre iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ve bu değişkenin araştırma kapsamında dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Levene testi sonuçları, üç değişken için de varyans homojenliğinin kabul edilebilir olduğunu (GIGA p=0.828, RA p=0.406) onaylamaktadır. Bu analizler, EI değişkeninin özellikle ele alınması gereken bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 3).

Tablo 3

Bölüm Değişkeni ile Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Değişken	Varyans Homojenliği (Levene Testi)	t-Testi	Serbestlik Derecesi (df)	Anlamlılık (p)	Ortalama Farkı	Standart Hata	%95 Güven Aralığı (Alt-Üst)
GIGA	F=0.048, p=0.828	1.112	74	0.270	0.19379	0.17428	(-0.15348, 0.54105)
EI	F=0.047, p=0.829	2.032	74	0.046	0.40725	0.20042	(0.00789, 0.80660)
RA	F=0.699, p=0.406	-1.419	74	0.160	-0.56957	0.40142	(-1.36941, 0.23028)

Cinsiyet değişkeni bazında GIGA ve RA ölçeklerinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (GIGA için p=0.077, RA için p=0.785), ancak EI ölçeğinde cinsiyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir (p=0.025). Bu sonuç, EI ölçeğinde cinsiyete bağlı olarak anlamlı farklılıkların olduğunu ve bu değişkenin cinsiyetle ilişkili olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Levene testi sonuçları varyans homojenliğinin üç değişken için de kabul edilebilir olduğunu göstermiştir (GIGA p=0.050, EI p=0.122, RA p=0.309). Bu bulgular, araştırmanızda EI değişkeninin cinsiyet açısından özellikle dikkate alınması gerektiğini vurgular (Tablo 4).

Tablo 4

Cinsiyet Değişkeni ile Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Değişken	Varyans Homojenliği (Levene Testi)	t-Testi	Serbestlik Derecesi (df)	Anlamlılık (p)	Ortalama Farkı	%95 Güven Aralığı (Alt-Üst)
GIGA	F=3.970, p=0.050	-1.795	74	0.077	-0.37024	(-0.78121, 0.04073)
EI	F=2.451, p=0.122	-2.281	74	0.025	-0.54444	(-1.01999, -0.06890)
RA	F=1.048, p=0.309	-0.273	74	0.785	-0.13333	(-1.10478, 0.83811)

Kişisel Koruyucu ve Donanım Kullanımı (KKD) üzerine yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, her üç değişken (GIGA, EI, RA) için hem varyansların eşit olduğu varsayımı altında hem de varyansların eşit olmadığı durumda anlamlı bir fark bulunmamıştır. GIGA için varyans homojenliği testi (Levene Testi) sonucunda varyanslar arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiş (p=0.005) ve t-testi sonucunda (p=0.124) cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. EI ve RA değişkenleri için de varyans homojenliği büyük ölçüde sağlanmış (EI için p=0.049, RA için p=0.210) ve her iki değişken için de gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (EI için p=0.260, RA için p=0.101). Bu sonuçlar, KKD kullanımının cinsiyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır (Tablo 5).

Tablo 5

Kişisel Koruyucu Donanımı Kullanımına Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Değişken	Varyans Homojenliği (p)	t-Testi (p)	Ortalama Farkı	%95 Güven Aralığı
GIGA	0.005	0.124	-0.26508	(-0.60488, 0.07473)
EI	0.049	0.260	-0.22856	(-0.62975, 0.17262)
RA	0.210	0.101	-0.65469	(-1.43961, 0.13023)

Lisans Mezun değişkeni üzerinde yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, üç farklı ölçüm (GIGA, EI, RA) için gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. GIGA ölçeğinde, varyans homojenliği kabul edilebilir seviyede (p=0.104) ve t-testi sonucu anlamlı değildir (p=0.244), bu, gruplar arasında önemli bir fark olmadığını gösterir. EI ölçeği için de varyans homojenliği çok yüksek (p=0.857) ve t-testi sonucu yine anlamlı değil (p=0.844), dolayısıyla bu ölçümde de gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. RA ölçeği için de benzer sonuçlar görülüyor; varyans homojenliği testi sonucu kabul edilebilir (p=0.240) ve t-testi anlamlılık seviyesi (p=0.170) gruplar arasında önemli bir farklılık olmadığını gösteriyor. Genel olarak, Lisans Mezun değişkeni için yapılan t-testleri, incelenen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığını ortaya koymaktadır (Tablo 6).

Tablo 6

Lisans Mezunu Olma Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Değişken	Varyans Homojenliği (p)	t-Testi (p)	Ortalama Farkı	%95 Güven Aralığı
GIGA	0.104	0.244	0.18432	(-0.12935, 0.49799)
EI	0.857	0.844	0.03956	(-0.36067, 0.43979)
RA	0.240	0.170	0.43243	(-0.19016, 1.05503)

KKD'nin koruma sağlama etkinliğine dair yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, GIGA ve EI değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunurken, RA değişkeni için herhangi bir anlamlı fark bulunmamıştır. GIGA değişkeni için, varyansların eşitliği kabul edilmeyen durumda (p=0.008) ve t-testi sonucunda (p=0.015), gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir, bu da KKD'nin etkin bir koruma sağladığını gösterir. EI değişkeni için de benzer bir durum gözlemlenmiş (p=0.862 için varyans homojenliği ve p=0.047 için t-testi), burada da cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ancak RA değişkeni için hem varyans homojenliği (p=0.447) hem de t-testi (p=0.947) sonuçları, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Bu sonuçlar, KKD'nin belirli değişkenler üzerinde koruyucu etkisini gösterirken, RA değişkeninde bu etkinin gözlemlenmediğini ortaya koymaktadır (Tablo 7).

Tablo 7

KKD Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Varyans Homojenliği (p)	t-Testi (p)	Ortalama Farkı	%95 Güven Aralığı
GIGA	0.008	0.015	0.54649	(0.10994, 0.98303)
EI	0.862	0.047	0.52625	(0.00773, 1.04477)
RA	0.447	0.947	-0.03541	(-1.08766, 1.01684)

BEŞİNCİ BÖLÜM
TARTIŞMA

5.1 Tartışma

Bu çalışmada elde edilen faktör analizi sonuçları, kullanılan ölçeğin yapısal geçerliliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir. Araştırma, Genel İş Güvenliği Algısı (GİGA), Eğitim-İletişim (Eİ) ve Risk Algısı (RA) faktörlerinin ölçek maddeleri arasında yüksek oranda varyans açıkladığını göstermiştir. Bu, literatürde sıkça vurgulanan İSG kültürünün çok boyutlu yapısını yansıtmaktadır ve İSG eğitim programlarının, öğrencilerin iş güvenliği algılarını etkili bir şekilde şekillendirebileceğini ortaya koymaktadır.

Bağımsız örneklem t-testi sonuçları, Eğitim-İletişim (Eİ) değişkeni arasında anlamlı farklılıklar tespit etmiştir, bu da eğitim ve iletişim stratejilerinin öğrencilerin İSG kültürünü benimseme sürecinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. GİGA ve RA ölçekleri arasında gruplar arası anlamlı bir fark bulunmaması, bu faktörlerin öğrenciler arasında genel bir tutarlılık gösterdiğini işaret edebilir. Ancak, Eİ ölçeğindeki farklılıklar, eğitim metodolojilerinin ve iletişim süreçlerinin daha dikkatli bir şekilde incelenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Araştırma bulguları, cinsiyete göre Eğitim-İletişim değişkeninde anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Bu, cinsiyetin İSG eğitiminde ve iletişim stratejilerinde önemli bir değişken olduğunu ve bu faktörün eğitim süreçlerinde dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Bu sonuç, İSG kültürünün cinsiyet bağlamında nasıl farklılaşabileceğine dair önemli bilgiler sunmaktadır ve eğitimcilerin cinsiyete özgü eğitim stratejileri geliştirme ihtiyacını vurgulamaktadır.

Sonuçlar, İSG eğitim programlarının öğrencilerin iş güvenliği kültürünü benimseme sürecinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle, faktör analizi ve bağımsız örneklem t-testi sonuçları, bu programların öğrencilerin İSG kültürünü nasıl şekillendirdiğini ve iş güvenliği standartlarına olan bağlılıklarını nasıl artırdığını

ortaya koymaktadır. Bu durum, İSG eğitimlerinin içeriği, yöntemleri ve uygulama sürekliliği açısından sürekli iyileştirmeler yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

ALTINCI BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Elektrik ve İnşaat Bölümü öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği (ISG) kültürü ile Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) bilgi düzeylerini karşılaştırmak ve bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemekti. Bulgular, kullanılan ölçeklerin geçerliliği ve güvenilirliği ile ilgili önemli sonuçlar sunmaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin yapısını doğrulamak amacıyla yapılan faktör analizi sonuçlarına göre, orijinal ölçek ile uyumlu bir yapı tespit edilmiştir. Faktörlerin varyans açıklama gücü yeterli seviyede bulunmuş olup, her bir faktörün varyans açıklama gücünün %50'nin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Toplam varyansın %63,903'ünü açıklayan faktör yapısı, ölçeğin geçerliliğini ve güvenilirliğini desteklemektedir. Bu bulgu, araştırma kapsamındaki konuları anlamlı bir şekilde temsil eden ölçek maddelerinin doğru şekilde yüklendiğini göstermektedir.

Bağımsız örneklem t-testi analizi sonuçlarına göre, bölüm değişkeni için Genel İş Güvenliği Algısı (GIGA) ve Risk Algısı (RA) değişkenlerinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, Eğitim-İletişim (EI) değişkeninde bölümler arasında sınırda istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu bulgu, EI değişkeninin bölümler arasında farklılık gösterdiğini ve bu değişkenin özellikle dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Cinsiyet değişkeni bazında yapılan analizlerde, GIGA ve RA ölçeklerinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamışken, EI ölçeğinde cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu sonuç, EI ölçeğinde cinsiyete bağlı olarak farklılıklar olduğunu ve bu değişkenin cinsiyetle ilişkili olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) kullanımı üzerine yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları, GIGA, EI ve RA değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Bu bulgu, KKD kullanımının cinsiyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Lisans mezunu olma durumu üzerine yapılan analizlerde de GIGA, EI ve RA ölçeklerinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu, lisans mezunu olma durumunun araştırma kapsamındaki değişkenler üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir.

KKD'nin koruma sağlama etkinliğine dair yapılan analizlerde, GIGA ve EI değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuşken, RA değişkeninde herhangi bir anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, KKD'nin GIGA ve EI değişkenleri üzerinde etkili bir koruma sağladığını, ancak RA değişkeninde bu etkinin gözlemlenmediğini göstermektedir.

Araştırma bulguları, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin ISG kültürü ve KKD bilgi düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik önemli veriler sağlamaktadır. EI değişkeninin hem bölüm hem de cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermesi, bu alanda daha detaylı araştırmaların yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.Bu bulgular, gelecekteki araştırmalar ve eğitim programlarının geliştirilmesi için değerli bir kaynak oluşturmaktadır. Özellikle, ISG kültürü ve KKD kullanımı konularında cinsiyet ve bölüm farklılıklarını dikkate alan stratejilerin belirlenmesi, öğrencilere yönelik eğitim programlarının etkinliğini artırabilir. Araştırmanın sonuçları, ISG kültürü ve KKD bilgi düzeylerinin öğrencilerin eğitim ve mesleki gelişim süreçlerindeki önemini vurgulamakta ve bu alanlarda yapılacak çalışmaların iş güvenliği ve sağlığına katkı sağlayacağını göstermektedir.

Bu çalışma, İSG kültürünün benimsenmesinde eğitim ve iletişim stratejilerinin kritik rolünü vurgulamaktadır. Eğitim programlarındaki iyileştirmeler, öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilincinin artırılması ve iş yerinde güvenli davranışların teşvik edilmesi açısından önemlidir. Ayrıca, bu bulgular, iş güvenliği politikalarının geliştirilmesi ve iş yerlerindeki güvenlik kültürünün güçlendirilmesi için de değerli içgörüler sunmaktadır.

KAYNAKÇA

Adamopoulos, I., Syrou, N., Lamnisos, D., ve Boustras, G. (2023). "Cross-sectional nationwide study in occupational safety and health: Inspection of job risks context, burnout syndrome and job satisfaction of public health inspectors in the period of the COVID-19 pandemic in Greece". *Safety Science,* 158, 105960.

Akgül, M., ve Doğan, Y. (2018). "Occupational health and safety awareness analysis in the construction sector of university students in Eastern Anatolia and Southeast Anatolia". *International Conference on Innovative Engineering Applications*, 20-22 September 2018, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas. 778-784).

Aydemir, S., Acar, H. H., Barışık, T., ve Dilik, T. (2023). "Orman ürünleri sanayi sektöründe çalışanların iş sağlığı ve güvenliği bağlamında kişisel koruyucu donanım farkındalıklarının incelenmesine yönelik bir alan çalışması." *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9*(63), 2700-2709.

Aydoğan, Z. (2021). "Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ve bu eğitimin çevre sağlığı farkındalığına etkisi." *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(1), 261-284.

Bağcı, Ö., ve Özmıhçı, S. (2023). "Evaluation of asbestos in terms of occupational safety in urban renewal." *Artvin Çoruh Üniversitesi Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, 1*(1), 51-61.

Chib, S., ve Kanetkar, M. (2014). "Safety culture: The buzzword to ensure occupational safety and health". *Procedia Economics and Finance, 11*, 130-136.

Choudhry, R. M., Fang, D., ve Mohamed, S. (2007). "The nature of safety culture: A survey of the state-of-the-art." *Safety Science, 45*(10), 993-1012.

Cumhur, A., ve Ahıskalı, H. (2018). "İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları: Hitit üniversitesi Örneği." *Mesleki Bilimler Dergisi, 7*(2), 310-319.

Çelik, S. (2018). İş Sağlığı Ve Güvenliği Uygulamaları ve İş Disiplininin Çalışan Performansı Üzerine Etkisi: Erzurum Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Çetin, S., ve Beğik, V. (2021). "İş sağlığı ve güvenliği'nde sürdürülebilir kişisel koruyucu donanım politikalarının uygulanması." *International Journal of Engineering Research and Development, 13*(1), 202-211.

Çiçek, Ö., ve Öçal, M. (2016). "Dünyada ve Türkiye'de iş sağlığı ve iş güvenliğinin tarihsel gelişimi." *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 5*(11), 106-129.

Demirbilek, T. (2005). *İş güvenliği kültürü*. Legal Yayıncılık: İzmir

Dinç, A. (Ed.). (2020). *Sağlık Bilimlerinde Multidisipliner Araştırmalar.* Efe Akademi Yayınevi: İstanbul.

Dudu, H. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün İş Tatmini ve İş Kazalarına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Dursun, S. (2013). "İş güvenliği kültürünün çalışanların güvenli davranışları üzerine etkisi." *Sosyal Güvenlik Dergisi, 3*(2).

Erdoğan, E., ve Genç, K. G. (2018). İş sağlığı ve güvenliği kültürünün önemi. In *5th International Congress on Political, Economic and Social Studies* (pp. 309-331).

Erdoğan, E., ve Genç, K. G. (2023). "İş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin temel sorunları." *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 25*(1), 57-93.

Ferhatoğlu, L. Ş. M. (2022). "Occupational health and safety in businesses." *Social Sciences Studies Journal, 5*(50), 6691-6700.

Friend, M., Friend, M. A., Kohn, J., ve Kohn, J. P. (2023). *Fundamentals of occupational safety and health*. The Scarecrow Press: UK

Gazete, R. (2013). Kişisel koruyucu donanımların işyerlerinde kullanılması hakkında yönetmelik. *Resmi Gazete*, 2 Temmuz, 2013.

Gök, A., ve Gök, K. (2008). "Occupational accident characteristics in Türkiye between 1997-2005". *Kastamonu Eğitim Dergisi, 16*(2), 637-650.

Gökçe, A. (2020). "İş sağlığı ve güvenliği açısından iş güvenliği kültürünün önemi üzerine bir odak grup çalışması." *Ergonomi, 3*(2), 82-95.

Hendem, B. (2007). İş Sağlığı ve İş Güvenliğinde Kullanılan Kişisel Koruyucu Donanımlar ve Standartları. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ILO (2018). *Genç işçilerin sağlık ve güvenliğinin iyileştirilmesi*. ILO Publications: Switzerland" .

İşler, M. C. (2013). *İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ile güvenlik kültürünün iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesindeki etkisi*. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı İş Müfettişi Yardımcılığı Etüdü, Ankara.

Janicak, C. A., ve Zreiqat, M. (2023). *Applied statistics in occupational safety and health*. The Scarecrow Press: UK

Jozan, M. M. B., Ghorbani, B. D., Khalid, M. S., Lotfata, A., ve Tabesh, H. (2023). "Impact assessment of e-trainings in occupational safety and health: A literature review". *BMC Public Health, 23*.

Kim, Y., Park, J., ve Park, M. (2016). "Creating a culture of prevention in occupational safety and health practice." *Safety and Health at Work, 7*(2), 89-96.

Koçali, K. (2023). "Kişisel koruyucu donanım seçimi için TOPSIS yöntemi uygulaması." *Social Sciences Studies Journal, 9*(115), 8224-8232.

Liu, R., Liu, H. C., Shi, H., ve Gu, X. (2023). "Occupational health and safety risk assessment: A systematic literature review of models, methods, and applications." *Safety Science, 160*, 106050.

Mullen, J., Thibault, T., ve Kelloway, E. K. (2024). Occupational health and safety leadership. In L. E. Tetrick, G. G. Fisher, M. T. Ford, ve J. C. Quick (Eds.), *Handbook of occupational health psychology* (3rd ed., pp. 501–516). American Psychological Association.

Nayera, M., ve Momen, M. (2014). "Occupational health and safety training: Knowledge, attitude and practice among technical education students." *Egyptian Journal of Occupational Medicine, 38*(2), 153-165.

Neal, A., Griffin, M. A., ve Hart, P. M. (2000). “The impact of organizational climate on safety climate and individual behavior.” *Safety Science, 34*(1-3), 99-109.

Olcay, Z. F. (2021). “İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Ölçeği; geçerlik ve güvenirlik çalışması.” *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi,* (23), 678-685.

Olsan, R., Grpsshuesch, A., Schmidt, S., Gray, M., ve Wipfli, B. (2009). “Observational learning and workplace safety: The effects of viewing the collective behavior of multiple social models on the use of personal protective equipment.” *Journal of Safety Research, 40*(5), 383-387.

Özkan, T. (2004). Güvenlik kültürü ve iklimi. *Pivolka,* 3–5. https://hdl.handle.net/11511/82335.

Quick, J. C. E., ve Tetrick, L. E. (2011). *Handbook of occupational health psychology*. American Psychological Association: USA.

Ricci, F., Chiesi, A., Bisio, C., Panari, C., ve Pelosi, A. (2016). “Effectiveness of occupational health and safety training: A systematic review with meta-analysis.” *Journal of Workplace Learning, 28*(6), 355-377.

Ryan, A., Mine, M. L. G., ve Venture, P. J. (2000). “Shaping a safety culture.” *Queensland Mining Industry Health and Safety Conference*.

Şahin, C. (2018). Çalışanlarda İş Kazası Riskine Yönelik Çalışma Ortamı ve Demografik Değişkenlerin Belirleyici Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Şener, G. (2005). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Risk Analizi Uygulaması: Dökümhaneler Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Shuen, Y. S. (2018). “Safety communication, safety culture, and safety leadership on safety participation among manufacturing employees”. *Management, 30*.

Sivrikaya, O. (2016). “Türkiye'de yükseköğretim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği eğitiminde güncel durum.” *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2,* 151-162.

Smith, T. D., Balogun, A. O., Yu, Z., ve Mullins-Jaime, C. (2020). “Health, physical activity, and musculoskeletal symptoms among stone, sand, and gravel mine workers: Implications for enhancing and sustaining worker health and safety.” *Safety, 6*(4), 52.

Taşyürek, M. (2015). “Kişisel koruyucu donanımlar.” *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 8*(29), 18-26.

Tokuç, B. (2023). Güvenlik kültürü. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Ders Notları. (2024, 12 Haziran) Erişim Adresi: https://www.scribd.com/document/424131545/Docdr-Burcu-Tokuc-Guvenlik-Kulturu

Wadsworth, E., ve Smith, A. (2009). “Safety culture, advice, and performance.” *Policy and Practice in Health and Safety, 7*(1), 5-31.

Williams, S., ve Cooper, C. L. (1998). “Measuring occupational stress: Development of the pressure management indicator.” *Journal of Occupational Health Psychology, 3*(4), 306.

Yavuz, Ş., Bülter, A. E., ve Köse, D. A. (2018). “Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksek Okulu’nda iş sağlığı ve güvenliği kültürünün incelenmesi.” *International Journal of Labour Life and Social Policy, 1*(2), 24-36.

Yılmaz Kaya, B., ve Dağdeviren, M. (2016). “Selecting occupational safety equipment by MCDM approach considering universal design principles.” *Human Factors and Ergonomics in Manufacturing and Service Industries, 26*(2), 224-242.

Yılmaz, B. G. (2021). “Çerçeve direktif, AB ülkeleri ve Türkiye'de işverenin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yükümlülüğü.” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29*(3), 1923-1968.

EKLER

EK 1

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM METNİ

Sizi Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN ve Merve YAY tarafından yürütülen "Meslek Yüksekokulu İnşaat ve Elektrik Bölümü Öğrencilerinde İş Sağlığı Güvenliği (İSG) Kültürü ile Kişisel Koruyucu ve Donanım Bilgi Düzeyleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir Araştırma; Çanakkale Örneği" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı, sektörlere atılmadan önce öğrencilerin, okulları tarafından ne düzeyde İş Sağlığı ve Güvenliği (ISG) Kültürü edinip edinmediklerini belirlenmesidir. Araştırmada sizden tahminen yirmi (20) dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 220 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır

Değerli katkılarınız için teşekkür ederiz.

EK 2

SORU/ ANKET/ GÖRÜŞME FORMU

1. **Cinsiyetiniz?** ()Kadın () Erkek
2. **Medeni Durumunuz?** () Evli ()Bekar
3. **Lise Mezuniyet Bölümünüz?** () Elektrik ve Enerji () İnşaat
4. **Yaş Aralığınız?** () 25 yaş ve altı ( ) 25-35 ( ) 35-45 ( ) 45 yaş ve üzeri
5. **İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Aldınız mı ?***( )Evet ( )Hayır
6. **Kişisel Koruyucu ve Donanım eğitimi aldınız mı?** ( )Evet ( )Hayır
7. **Çalıştığınız iş yerleri veya stajlarda Kişisel Koruyucu ve Donanım kullandınız mı? Evet ise aşağıdakilerden hangilerini kullandınız?**

( )Evet ( )Hayır

Baş/Kafa koruyucuları (Baret)

El/Kol koruyucuları (Eldiven)

Ayak/Bacak koruyucuları (İş ayakkabıları)

Kulak koruyucuları (Kulaklık vb.)

Solunum koruyucuları (Toz maskesi, Gaz maskesi vb.)

Vücut koruyucuları (İş elbisesi, İş tulumları)

Düşmeye karşı koruyucular (Emniyet kemeri vb.)

Göz ve yüz koruyucuları (Gözlük, Yüz siperleri vb.)

8. **Çalıştığınız yerlerde veya stajlarda Kişisel Koruyucu Donanım kullanımıyla ilgili hangi problemleri yaşadınız?**(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

Hareket kabiliyetimi kısıtlıyor

Fiziksel rahatsızlık veriyor

Verilen kişisel koruyucu donanım malzemeleri kalitesiz

Beni yeterince koruduğunu düşünmüyorum

İş kazalarını önlemede yetersiz olduğuna inanıyorum

Yaptığım iş için kişisel koruyucu donanımların gereksiz olduğunu düşünüyorum

Kişisel koruyucu donanım malzemesi verilmiyor

9. **Kişisel Koruyucu Donanımların sizi iş kazaları ve meslek hastalıklarından koruduğunu düşünüyor musunuz?** ( )Evet ( )Hayır
10. **Çalıştığınız yerlerde veya stajlarda ile ilgili kullanmanız gereken "Kişisel Koruyucu Donanımlar" işyeri tarafından temin edildi mi?**

    ( )Evet ( )Hayır ( ) Kısmen
11. **İş kazası geçirdiniz mi?** ( )Evet ( )Hayır

	1	2	3	4	5
Kişisel koruyucu donanım (baret, eldiven, emniyet kemeri vs.) kullanılması sahadaki ciddi kazaları önleyebilir.					
İşletmelerde koruyucusu bulunmayan makine ve cihazlar iş kazalarına yol açmaktadır.					
Alanınızda meydana gelen kazaların büyük çoğunluğu önlenebilir.					
Alanınızda, çalışanların çalışma ortamının sebep olabileceği sağlık riskleri ile ilgili bilgilendirilmesi gerekmektedir.					
Mesleki yeterlilik belgesi olan çalışanlar, mesleki yeterlilik belgesi olmayan çalışanlara göre daha az kazaya uğrarlar.					
Alnınızda çalışanlarının iş yeri hekimi tarafından düzenli aralıklarla muayeneleri yapılması iş sağlığı açısından önemlidir.					
Diğer iş sektörleri ile karşılaştırıldığında, alanınızın çalışma sektöründeki İSG uygulamaları daha önemlidir.					
Alanınızda çalışma saatlerinin uzun olması iş kazalarına yol açmaktadır.					
Alanınızda iş güvenliği tedbirlerinin alınmaması iş kazalarına yol açmaktadır.					
Çalışma alanınızda kişisel koruyucu donanım (Baret, eldiven, emniyet kemeri vb.) giymeyi reddeden çalışanlar bir şekilde cezalandırılmalıdır.					
Alnınızda çalışanların iş güvenliği konusunda eğitim seviyesinin düşük olması ciddi iş kazalarına yol açmaktadır.					

Alanınızda iş güvenliği tedbirlerinin alınmaması iş kazalarına yol açmaktadır.					
Çalışma alanınızda kişisel koruyucu donanım (Baret, eldiven, emniyet kemeri vb.) giymeyi reddeden çalışanlar bir şekilde cezalandırılmalıdır.					
Alnınızda çalışanların iş güvenliği konusunda eğitim seviyesinin düşük olması ciddi iş kazalarına yol açmaktadır.					
İş Güvenliği eğitimi, çalışanların daha güvenli bir şekilde çalışmasını etkiler.					
Çalışanların yaşadıkları ramak kala olayları yöneticilerine bildirmelerinin, yaşanacak iş kazalarının önlenmesinde etkili olabileceğine inanıyorum.					
Çalışanlar ile yöneticiler arasındaki iletişim eksikliği daha çok kazaya sebep olmaktadır.					
Çalışma alanlarınızda karşılaşabilecek tehlike ve risklerin anlatıldığı eğitimlerin sayısı arttırılıp, daha sık aralıklarla verilmelidir.					
İş tanımımın dışında riskli bir iş varsa bunu sorgulamadan yaparım.					
Yaptığım işte risk almam gerekirse eğer, bu riski alırım.					
Çalışma arkadaşlarımın sahada güvenliği benim için çok önemli değil.					